

Ὁ Σταυρός

α) Τί εἶναι.

Εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν σύμβολο τοῦ Χριστιανισμοῦ. Κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, οἱ καταδικασμένοι σὲ θάνατο κακοποιοὶ ἔβρισκαν πάνω σ' αὐτὸ τὸ ἀποτρόπαιο καὶ φρικτὸ ἐκτελεστικὸ ὄργανο σκληρότατο τέλος.

Σ' αὐτὸν τὸν ἀτιμωτικὸ σταυρικὸ θάνατο κατεδίκασαν τὸν Κύριόν μας «ὡς κακοῦργον» οἱ ἐχθροὶ Του. Ὁ φονικὸς σταυρὸς ποτίστηκε μὲ τὸ Τίμιο Αἷμα Του. Ἀπὸ τότε ἔγινε ὁ Τίμιος καὶ Ζωοποιὸς Σταυρὸς, πάνω στὸν ὁποῖο φανερώθηκε ἡ ἀμέτρητη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν ἄνθρωπο, κατατροπώθηκε ἡ ἀμαρτία καὶ ὁ διάβολος καὶ νικήθηκε ἀπὸ τὴν Ζωὴ ὁ θάνατος.

Ἡ ἐκκλησία περιέβαλε μὲ μεγάλη τιμὴ τὸν Τίμιο Σταυρό, ὁ ὁποῖος ἐμφανίζεται συχνότατα σὲ ἄμφια καὶ σκεύη, λειτουργικὰ βιβλία καὶ εἰκόνες, λατρευτικὲς πράξεις καὶ τελετές.

Εἶναι ζωηφόρος, εἶναι τῆς εὐσεβείας τὸ ἀήττητον τρόπαιον, ἡ θύρα τοῦ Παραδείσου, ὁ τῶν πιστῶν στηριγμός, τὸ περιτείχισμα τῆς Ἐκκλησίας, ὄπλον ἀκαταμάχητον, δαιμόνων ἀντίπαλος, δόξα Μαρτύρων καὶ Ὁσίων, τὸ κραταίωμα τῶν Βασιλέων, τὸ σθένος τῶν δικαίων, καὶ τῶν ἱερέων ἡ εὐπρέπεια· τῶν τυφλῶν ὁδηγός, τῶν ἀσθενούντων ἰατρός, ἡ ἀνάπαυσις ἀπάντων τῶν τεθνεώτων καὶ τῆς ὄντως χαρᾶς σημεῖον.

Μὲ τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ σφραγίζουμε τὰ πάντα καὶ ἀγιάζονται τὰ πάντα, κυρίως δὲ τὸ ἴδιο μας τὸ σῶμα, παντοῦ καὶ πάντοτε.

β) Γιατί κάνουμε τὸ Σταυρό μας.

Γιὰ πολλοὺς λόγους κάνουμε τὸν Σταυρό μας. Κάποιοι ἀπ' αὐτοὺς εἶναι:

- ✓ Πρὸς τιμὴ καὶ λατρεία τοῦ Ἁγίου Τριαδικοῦ Θεοῦ μας.
- ✓ Πρὸς τιμὴ τῆς Παναγίας μας καὶ τῶν Ἁγίων μας, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους ζητᾶμε νὰ μεσιτεύουν πρὸς τὸν Κύριο.
- ✓ Πρὸς τιμὴ τοῦ συμβαίνοντος ἐνώπιόν μας, π.χ. περιφορὰ Εὐαγγελίου, Τιμίων Δώρων, Ἀγίων λειψάνων ἢ εἰκόνων κ.λ.π.
- ✓ Ὅταν προσευχόμενοι ζητᾶμε βοήθεια, προστασία καὶ εὐλογία ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ τοὺς Ἁγίους ἢ τοὺς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὶς εὐεργεσίες Του.
- ✓ Γιὰ νὰ ἀποκρούσουμε τὶς δαιμονικὲς ἐπιθέσεις.

γ) Πῶς κάνουμε τὸν Σταυρό μας.

Ἐνώνουμε τὰ τρία πρῶτα δάκτυλα τοῦ δεξιοῦ μας χεριοῦ, ἀντίχειρα, δείκτη καὶ μέσο. Αὐτὸ συμβολίζει τὴν ἐνωμένη Ἁγία Τριάδα, Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα. Κλείνουμε ἀκουμπώντας στὴν παλάμη τὰ ὑπόλοιπα δύο δάκτυλα. Ἔτσι συμβολίζουμε τὶς δύο φύσεις, δύο θελήσεις καὶ δύο ἐνέργειες τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ Πατρός.

Μὲ τὴν θέση αὐτὴ τῶν δακτύλων τοῦ δεξιοῦ χεριοῦ μας ὁμολογοῦμε τὴν πίστη μας στὸν Ἅγιο Τριαδικὸ Θεὸ καὶ στὸν ἐνανθρωπήσαντα Κύριό μας Ἰησοῦν Χριστόν.

Κατόπιν, ἀγγίζουμε διαδοχικὰ μὲ τὰ ἐνωμένα τρία πρῶτα δάκτυλα τὸ μέτωπό μας, τὴν κοιλία μας, τὸν δεξιὸ καὶ τέλος τὸν ἀριστερὸ ὦμο μας. Μὲ τὴν κίνηση αὐτὴ ὁμολογοῦμε ὅτι ὁ εὐρισκόμενος στοὺς οὐρανοὺς Κύριος (μέτωπο), κατήλθε στὴν κοιλία τῆς Θεοτόκου (κοιλία), ἀνελήφθη στὸν οὐρανὸ (δεξιὸς ὦμος) καὶ θὰ ἐπιστρέψῃ νὰ κρίνῃ ζῶντας καὶ νεκροὺς (ἀριστερὸς ὦμος).

Ταυτόχρονα, ἀποκαλύπτουμε συμβολικὰ ὅτι ἀγαπᾶμε τὸν Ἅγιο Τριαδικὸ Θεὸ μας, τὸν μόνον ἀληθινὸ Θεό, μὲ ὅλη τὴν διάνοιά μας καὶ ὅτι ἀφιερώνουμε σ' Αὐτὸν ὅλες τὶς σκέψεις μας (μέτωπο), τοῦ προσφέρουμε ὅλες τὶς ἐπιθυμίες καὶ τὰ συναισθήματά μας (κοιλία), καὶ τέλος, δηλώνουμε πῶς κάθε σωματικὴ μας δραστηριότητα τοῦ ἀνήκει (δεξιὸς καὶ ἀριστερὸς ὦμος).

Ἐπιπλέον, κάθε φορὰ πού προσευχόμαστε, οἱ κινήσεις μας πρέπει νὰ εἶναι ἀργές, κανονικές, καθαρές καὶ μὲ εὐλάβεια. Ἀρμόζει μιὰ μικρὴ προσευχή, ὅπως· «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με», «Ὑπεραγία Θεοτόκε σώσον ἡμᾶς» ἢ «Ἄγιε τοῦ Θεοῦ ... πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν».

δ) Πότε κάνουμε τὸν Σταυρό μας.

Ὡς πιστοὶ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, θέλουμε τὴν εὐλογία τοῦ Ἁγίου Τριαδικοῦ Θεοῦ συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως, σὲ ὅλες τὶς πτυχές τῆς καθημερινότητός μας. Ἔτσι κάνουμε τὸν Σταυρό μας.

1. Ἐκτὸς τοῦ Ναοῦ.

- Πρὶν καὶ κατὰ τὴν διάρκεια τῆς προσευχῆς μας.
- Ὅταν φεύγουμε ἢ ἐπιστρέφουμε στὸ σπίτι μας.
- Πρὶν καὶ μετὰ τὸ φαγητὸ ὅπου κι ἂν βρισκόμαστε, στὸ σπίτι, στὴ δουλειά, στὸ ἐστιατόριο, στὴν ἐξοχή καὶ ὅπου ἄλλοῦ.
- Ὅταν ἀρχίζουμε ἢ τελειώνουμε μία ἐργασία μας.
- Ὅταν περνᾶμε ἔξω ἀπὸ κάποιον Ναό.
- Ὅταν περνᾶ ἐμπρὸς μας κηδεῖα ἢ γίνεται λιτανεία, π.χ. ὁ Ἐπιτάφιος τὴν Μεγάλῃ Παρασκευῇ.
- Ὅταν ξεκινᾶμε γιὰ ταξίδι καὶ ὅταν φθάνουμε στὸν προορισμό μας.
- Σὲ κάθε περίπτωση ποὺ ζητᾶμε βοήθεια ἢ εὐχαριστοῦμε τὸν Θεὸ καὶ τοὺς Ἁγίους.
- Μποροῦμε, ἐπίσης, νὰ σταυρώνουμε καὶ ἀντικείμενα, λ.χ. τὸ αὐτοκίνητό μας, τὸ σπίτι μας, τὸ κρεβάτι μας, τὸ ποδήλατό μας, τὸ ψωμί ποὺ θὰ φᾶμε ἢ τὸ νερὸ ποὺ θὰ πιοῦμε κ.ἄ.

2. Ἐντὸς τοῦ Ναοῦ.

- Κατὰ τὴν εἴσοδο καὶ τὴν ἔξοδό μας ἀπὸ τὸν Ναό.
- Μόλις ἀνάψουμε τὸ κερί μας.
- Στὴν ἀρχὴ καὶ στὸ τέλος κάθε ἀκολουθίας.
- Κάθε φορὰ ποὺ ἀναφέρεται τὸ Ὄνομα τοῦ Ἁγίου Τριαδικοῦ Θεοῦ. Ὅταν δηλαδὴ λέγεται ἢ ψάλλεται «Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι» ἢ ὅταν ἀκούγεται «...τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος...».
- Σὲ κάθε ἐκφώνηση τῆς Παναγίας, δηλαδὴ «Τῆς Παναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐνδόξου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας...», καὶ ὅταν ψάλλεται «Τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβὶμ, καὶ ἐνδοξωτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφίμ...».
- Ὅταν καὶ ὅπου ἀκούγεται τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου τοῦ Ναοῦ ἢ τοῦ Ἁγίου ποὺ ἐορτάζει.
- Κατὰ τὴν Μικρὴ καὶ τὴν Μεγάλῃ Εἴσοδο, ὅταν περνοῦν ἀπὸ μπροστὰ μας τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον καὶ τὰ Τίμια Δῶρα.
- Στὸν Τρισάγιο Ὑμνο· «Ἅγιος ὁ Θεός, Ἅγιος Ἰσχυρός, Ἅγιος Ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς».
- Στὸ «Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν...» μαζὶ μὲ μία μικρὴ μετάνοια.
- Ὅταν προσκυνοῦμε Ἅγια Λείψανα ἢ κάποια Εἰκόνα.
- Πρὶν καὶ μετὰ τὴν Θεία Κοινωνία.
- Καὶ κάθε φορὰ ποὺ αὐτὸ μᾶς ἀναπαύει καὶ μᾶς εὐχαριστεῖ.

ε) Πότε δὲν κάνουμε τὸν Σταυρό μας.

- Ὅταν μᾶς θυμιάζει ὁ Ἱερεὺς ἢ ὁ Διάκονος. Σ' αὐτὴν τὴν περίπτωση πρέπει νὰ σηκωνόμαστε ὄρθιοι καὶ νὰ κάνουμε μιὰ μικρὴ υπόκλιση τῆς κεφαλῆς.
- Ὅταν φιλᾶμε τὸ χέρι Ἱερωμένου.
- Κατὰ τὴν ἀνάγνωση τοῦ Ἐξάψαλμου στὴν ἀρχὴ τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ὁρθρου. Ἀξίζει νὰ σημειωθῇ ὅτι ὁ χρόνος τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Ἐξάψαλμου προεικονίζει τὸν χρόνο τῆς Δευτέρας Παρουσίας τοῦ Κυρίου, κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ ὁποῦ μὲ φόβο καὶ τρόμο θὰ ἀναμένουμε τὴν τελικὴ κρίση Του γιὰ ἐμᾶς. Ἔτσι γίνεται κατανοητὸ γιατί στὸ σημεῖο αὐτὸ προτείνεται ἡ ὀρθοστασία, ἡ ἀπόλυτῃ ἀκίνησις καὶ ἡ τελεία σιωπή.

«὘ν κυπαρίσσῳ καὶ πεύκῃ καὶ κέδρῳ, ὑψώθης ὁ Ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα σώσης τοὺς ἐν πίστει προσκυνοῦντας, τὴν ἐκούσιόν σου Σταύρῳ σου, Χριστὲ ὁ Θεὸς, δόξα σοι». (Παρακλητικὴ, ἤχος γ', Τετάρτη πρωΐ).

Πηγὲς καὶ βοηθήματα :

α). Συμβουλευτικὸ ἐγχειρίδιο Ὁρθοδόξου λατρευτικῆς ζωῆς, πρεσβ. Γεώργιος Καλπουζός.

β). Συμβολὴ στὴ λογικὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ, πρεσβ. Γεώργιος Κουγιουμτζόγλου.